

Malalties de la Nutrició i el Metabolisme. Aspectes Bàsics i Clínics

2015/2016

Codi: 103625

Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OT	5	0
2502442 Medicina	OT	6	0

Professor de contacte

Nom: Alberto de Leiva Hidalgo

Correu electrònic: Alberto.deLeiva@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Antonio Pérez Pérez

Rosa Corcoy Pla

Cintia Gonzalez Blanco

Ana Isabel Chico Ballesteros

Prerequisits

Es recomana haver assolit les competències de les següents assignatures: Bioquímica i Biologia Molecular, Biologia Cel·lular, Anatomia Humana (I-II), Fisiologia Mèdica (I i II), Histologia, Genètica Humana, Bases Psicològiques, Patologia General, Fonaments de la Cirurgia, Microbiologia, Farmacologia, Immunologia, Epidemiologia, Obstetrícia i Ginecologia.

L'estudiant adquirirà el compromís de preservar la confidencialitat i secret professional de les dades que pugui tenir accés per raó dels aprenentatges als serveis assistencials. També en mantenir una actitud d'ètica professional en totes les seves accions.

Objectius

Assignatura optativa adscrita a les mencions de "Clínica Mèdica. Consta de 3 crèdits ECTS i està programada a cinquè curs.

- L'objectiu fonamental de la assignatura és l'adquisició de les bases de la nutrició mèdica, hospitalària i en salut pública, i els coneixements mèdics i quirúrgics necessaris pel desenvolupament de les habilitats clíniques que capaciten a l'alumne per diagnosticar i tractar correctament a les entitats clíniques de més prevalència en l'ampli grup de malalties de la nutrició i del metabolisme.

Per al compliment d'aquest objectiu, l'alumne haurà de:

- Obtenir, classificar i analitzar la informació proporcionada pel pacient i el seu entorn, així com utilitzar i interpretar les proves complementàries
- Fer servir la bibliografia específica utilitzant tots els mitjans d'informació disponibles, remarcant la importància de la formació continuada

- Establir un ordre de problemes i recursos, per tal de planificar i realitzar una escala de prioritats
- Aplicar mètodes de medicina preventiva i educació sanitària per tal de disminuir la freqüència i gravetat de les malalties de la nutrició i del metabolisme
- Aplicar les recomanacions dietètiques y les mesures de suport nutricional enteral i parenteral pel tractament i rehabilitació del pacient

Competències

Medicina

- Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Demostrar que comprèn els agents causants i factors de risc que determinen els estats de salut i el desenvolupament de la malaltia
- Demostrar que comprèn les manifestacions de la malaltia sobre l'estructura i funció del cos humà
- Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
- Indicar la terapèutica més adequada dels processos aguts i crònics més prevalents, així com dels malalts en fase terminal
- Indicar les tècniques i procediments bàsics de diagnosi i analitzar i interpretar els resultats per precisar millor la naturalesa dels problemes
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics
- Realitzar els procediments pràctics fonamentals d'exploració i tractament
- Realitzar un examen físic general i per sistemes, apropiat a l'edat del pacient i al sexe, de manera completa i sistemàtica i una valoració mental
- Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica com a resultat d'un procés evolutiu, científic i sociocultural, incloent els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient
- Reconèixer i actuar en les situacions que posen la vida en perill immediat i aquelles altres que requereixen atenció immediata
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la importància sobre els resultats de salut de les infeccions nosocomials en els pacients hospitalitzats.
2. Categoritzar les situacions d'emergència d'acord amb els índexs de gravetat disponibles.
3. Comprendre les manifestacions de les principals patologies sobre l'estructura i la funció del cos humà
4. Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
5. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
6. Descriure els factors generals i locals que influeixen en el desenvolupament de les malalties
7. Descriure les malalties relacionades amb desequilibris nutricionals
8. Descriure les principals situacions patològiques de la nutrició
9. Descriure les teràpies nutricionals, especialment les del tractament dietètic de la diabetis mellitus, l'obesitat, el risc cardiovascular, les insuficiències renal i hepàtica i els estats de malnutrició.
10. Establir el consell nutricional en la malaltia i la intervenció dietètica.
11. Establir una comunicació efectiva i clara amb el pacient i els seus familiars
12. Establir una orientació diagnòstica i terapèutica en situacions d'emergència.
13. Explicar la nutrició enteral i parenteral, les seves indicacions terapèutiques i les seves complicacions.
14. Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.

15. Identificar els desequilibris del pes corporal i dels estats nutricionals
16. Identificar els factors de risc cardiovascular i assumir les accions de prevenció primària i secundària.
17. Identificar els marcadors bioquímics, citogenètics i de biologia molecular aplicats al diagnòstic clínic amb rellevància en el diagnòstic per imatge: radiològic - anatomopatològic
18. Identificar els signes guia de les neoplàsies més comunes
19. Identificar els símptomes guia de les neoplàsies més comunes
20. Identificar imatges de normalitat.
21. Identificar imatges que corresponen a variants de la normalitat
22. Identificar les causes i plantejar l'estudi sistemàtic més adequat que s'ha de realitzar en tot pacient amb pruija generalitzada sense lesions cutànies que ho justifiquin.
23. Interpretar les imatges més específiques en les patologies més comunes
24. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
25. Relacionar les troballes clíniques amb els obtinguts per les proves d'imatge.
26. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
27. Valorar, èticament i legalment, l'impacte de les infeccions nosocomials.

Continguts

Teoria: Classes magistrals

- Composició dels aliments i begudes (valor nutricional; vitamines, sals i minerals; aliments funcionals; aliments transgènics; aliments probiòtics)
- Nutrició i Salut Pública (Legislació i seguretat alimentària; higiene i processament dels aliments, additius i colorants; al·lèrgies i intoxicacions alimentàries; interaccions entre fàrmacs i nutrients)
- Alteracions de la conducta alimentària: anorèxia i bulímia; abús d'alcohol
- Malnutrició i situacions de risc nutricional
- Alimentació i malalties consumptives (càncer, SIDA...)
- Obesitat, diabetis i síndrome metabòlica
- Nutrició i malalties cardiovasculars
- Nutrició i malaltia renal
- Nutrició i malalties digestives
- Nutrició artificial (enteral i parenteral)

Seminaris de casos clínics

Sessions en grups de 2-10 alumnes sota la direcció d'un professor-tutor en les quals es discuteixen supòsits clínics.

- Formulació dietètica amb l'ús de taules de composició d'aliments, i racions dietètiques en pacients amb diabetis, obesitat, hiperlipidèmia, diabetis gestacional
- Ús de plataformes tecnològiques en dietoteràpia i confecció de menús individualitzats,
- Ús de plataformes tecnològiques i telemedicina en educació nutricional i monitoratge de paràmetres nutricionals en la població general i en la població amb risc cardiometabòlic elevat.
- Debat documentat sobre la rellevància dels aliments funcionals, probiòtics i transgènics
- Vitamina D i salut

Pràcticum assistencial i tutories

- L'alumne realitzarà unes pràctiques d'elecció entre diferents àrees de la nutrició i del metabolisme en les quals desenvoluparà habilitats específiques sota la supervisió directa de professors i/o tutors, que inclouen reunions de treball individual o en grup amb els professors i/o tutors. Les reunions es complementen amb tutories programades segons l'horari disponible del professorat.
- El tema triat ha de ser consensuat amb el professor/tutor assignat. Serà objecte d'elaboració d'una monografia en format document de Word (Times New Roman, lletra 12, interlineat 1,5 espais, extensió aproximada, 15-20 pàgines DIN A4), acompanyada de la bibliografia consultada

Metodologia

Aquesta Guia descriu el marc, continguts, metodologia i normes generals de l'assignatura, d'acord amb el pla d'estudis vigent. L'organització final de l'assignatura pel que fa al nombre i mida de grups, distribució en el calendari i dates d'exàmens, criteris específics d'avaluació i revisió d'exàmens, es concretaran a cada una de les Unitats Docents Hospitalàries (UDDHH), que ho explicaran a través de les seves pàgines web i el primer dia de classe de cada assignatura, a través dels professors responsables de l'assignatura a les UDDHH.

Per el curs 2014-2015, els professors designats pels Departaments com a responsables de l'assignatura a nivell de Facultat i de les UDDHH son:

Departament(s) responsable(s): Medicina

Responsable de Facultat: Alberto Leiva - aleiva@sanpau.cat

Responsables UDDHH

Responsables UDHSP	Responsables UDHVH	Responsables UDGTIP	Responsables UDHPT
Alberto Leiva aleiva@sanpau.cat	NO S'OFERTA	Manel Puig Domingo (mpuigd@igtp.cat)	NO S'OFERTA

Metodologia docent general:

L'ensenyament comprèn 3 crèdits ETCS (75 hores), distribuïts en 15 hores d'activitats dirigides (20%), 15 hores d'activitats supervisades (20%), 41,3 hores d'activitats autònomes per l'estudiant (55%), i 3,75 hores (5%) dedicades a l'avaluació.

I- Tipologies docents dirigides: 15 hores (20%)

Teoria (classes magistrals): 10 hores (13,3%)

Seminaris de casos clínics (SCC): 5 hores (6,7%)

II- Tipologies docents supervisades: 15 hores (20%)

Pràcticum Assistencial i Tutories

III- Treball Autònom: 41,3 hores (53,3%)

IV- Avaluació: 3,75 hores (5%)

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris de casos clínics (SCC)	5	0,2	
Teoria: classes magistrals	10	0,4	

Tipus: Supervisades		
Pràcticum Assistencial i Tutories	15	0,6
Tipus: Autònomes		
Lectura comprensiva de textos i articles, estudi i realització d'esquemes, resum i assimilació conceptual dels continguts. Preparació de les presentacions i lliuraments	41,3	1,65

Avaluació

- Prova objectiva de coneixements (respostes d'elecció múltiple i preguntes curtes)

55%

- Prova final pràctica (exercici amb problemes i casos clínics)

15%

- Avaluació continuada (incloure el treball)

30%

- La no assistència del 80% a les:

- Classes teòriques

- seminaris casos clínics

- Pràcticum Assistencial i Tutories

serà una qualificació de "No Avaluable"

Els estudiants que no realitzin les proves d'avaluació tant teòrica com pràctica seran considerats com No avaluats exhaurint els drets a la matrícula de l'assignatura".

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació continuada (incloure el treball)	30%	0,8	0,03	4, 5, 7, 8, 11, 13, 15, 18, 23, 24, 26
Prova final pràctica (exercici amb problemes i casos clínics)	15%	0,8	0,03	7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25
Prova objectiva de coneixements (respostes d'elecció múltiple i preguntes curtes)	55%	2,1	0,08	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 27

Bibliografia

A- Textos recomanats

1. Katz DL. *Nutrición en la práctica clínica*. 2ª edición. Lippincott Williams & Wilkins, 2010.

2. Mesejo J, Martínez-Valls F, Martínez-Costa C. *Manual Básico de Nutrición Clínica y Dietética*. 2ª edición. Hospital Clínico Universitario de Valencia, 2012
3. Webb, GP. *Nutrition: maintaining and improving Health*. Hodder Arnold and Hachette UK Co. 4th Edition, 2012
4. Salas- Salvador J, Bonada A, Trallero R. *Nutrición y Dietética Clínica*. Elsevier 2008.
5. FESNAD. *Ingestas Dietéticas de Referencia (IDR) para la población española*. EUNSA, 2010
6. Gómez-Candela V, Loria Kohen J, Lourenço Nogueira T. *Guía visual de Alimentos y Raciones*. SENBA, 2007
7. Escott-Stump S. *Nutrición, diagnóstico y tratamiento*. 6ª edición. Wolters Kluwer-Lippincott Williams & Wilkins, 2010
8. Mahan LK, Escott-Stump S. *KRAUSE'S Food & Nutrition Therapy* (12 ed.). Saunders-Elsevier, 2008.

B- Textos de Consulta

- 1- Mataix J. *Nutrición y Alimentación Humana*. (2a ed.). Ergón, 2009.
- 2- Biesalski HK, Grimm P. *Nutrición: Texto y Atlas*. Editorial Médica Panamericana, 2007
- 3- Gómez Candela C, Loria Kohen V, Lourenço Nogueira T. *Guía Visual de Alimentos y Raciones*(SENBA). Editores Médicos S.A.Madrid, 2007

C- Monografías

- 1- Serrano Ríos M. La Obesidad como pandemia del siglo XXI. RANM, 2012
- 2- Serrano Ríos M, Ordovás JM, Gutiérrez Fuentes JA. *Obesity*. Elsevier. Barcelona, 2011
- 3- Serrano Ríos M, Caro JF, Carraro R, Gutiérrez Fuentes JA. The Metabolic Syndrome at the beginning of the XXIst century. Elsevier, Madrid, 2005
- 4- Seguí Simarro JM. *Bioteología en el menú: Manual de supervivencia en el debate transgénico*. PUV-Universidad de Valencia, 2013
- 5- Segura Cardona, R. *Àcids grassos omega-3: Els àcids grassos perduts i, ara, retrobats?*. RAMC, 2008

D- Enllaços Web

Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición:

<http://www.aesan.msc.es/>

Comisión Europea: Agricultura, pesca y alimentación:

http://ec.europa.eu/news/agriculture/archives_es.htm

Sociedad Española de Nutrición Preteral y Enteral (SENPE)

<http://www.senpe.com>